

[Udenrigsministeren]

ringer i Sydafrika, da handlingsprogrammet blev vedtaget, og der foreligger klare indikationer af, at de danske investeringer er reduceret siden vedtagelsen af handlingsprogrammet. Ifølge Nationalbanken er der ikke registreret danske investeringer i Sydafrika i årene 1981, 1982 og 1983. Hertil kommer, at de 2 danske virksomheder ØK og Novo er omfattet af EFs adfærdskodeks vedrørende Sydafrika, hvilket selvsagt ikke er tilfældet for f.eks. svenske virksomheder.

Der synes derfor ikke at være grundlag for at gå videre, end vi allerede gør i Danmark, og slet ikke for at vedtage en egentlig lov imod nyinvesteringer i Sydafrika.

At forbyde salg af licenser til Sydafrika er et ganske vidtgående skridt, og det er endnu ikke taget af noget vestligt land. Spørgsmålet er heller ikke omfattet af det fællesnordiske handlingsprogram. I øvrigt gælder det for både nyinvesteringer og salg af licenser, at videregående sanktioner på disse områder for at være effektive må ske med hjemmel i bindende vedtagelser i FN's sikkerhedsråd.

Det sidste element i beslutningsforslaget er, at SAS-flyvningen til Sydafrika skal standses med øjeblikkeligt varsel. Det er jo et forslag, der hyppigt er blevet fremsat i folketinget. Standsning af SAS-beflyvningen af Sydafrika er naturligvis ikke et skridt, som Danmark suverænt kan tage, da der jo indgår 3 lande i SAS-samarbejdet. Herudover vil jeg i overensstemmelse med svar, der er givet af såvel den tidligere som den nuværende regering på lignende forslag i folketinget, pege på, at en ensidig skandinavisk luftfartsboycot ikke vil få den ønskede virkning, men tværtimod vil fremme navnlig det sydafrikanske luftfartsselskabs interesser. De skandinaviske lande har derfor hidtil været enige om ikke at træffe ensidige foranstaltninger på dette område.

Som afslutning vil jeg på ny understrege, at den nuværende regering nøje og usvækket har videreført de tidligere regerings linje i Sydafrikapolitikken; det vil fremgå klart, hvis man sammenligner mine bemærkninger i dag med de indlæg, som min forgænger har afgivet i forbindelse med førstebehandlingen af lignende beslutningsforslag.

Som et eksempel vil jeg gerne her til sidst citere et afsnit af det indlæg, daværende udenrigsminister Kjeld Olesen afgav under førstebehandlingen i folketinget den 8. maj

1981 af et forslag til folketingsbeslutning om forbud mod eksport og transport af olie og olieprodukter til Sydafrika. Det var et forslag fremsat af SF, VS og det radikale venstre. Jeg kan henvise til, at tilsvarende betragtninger har været gjort gældende af min forgænger i forbindelse med behandlingen af andre beslutningsforslag, der også omfattede nyinvesteringer, SAS-boycot m.v. Jeg citerer fra Folketingstidende 1980-81, sp. 10835-36:

»Det er fortsat regeringens opfattelse, at mere vidtgående sanktioner over for Sydafrika som dem, der her foreslås, må have hjemmel i bindende vedtagelser i FN's sikkerhedsråd eller i andre omfattende og bindende internationale aftaler. Kun i sådanne tilfælde vil der blive tale om virkelig effektive sanktioner, som får den tilsigtede virkning over for Sydafrika. Isolerede danske skridt vil derimod kunne virke imod hensigten. Sådanne skridt ville udelukkende ramme dansk erhvervsliv, generelle danske økonomiske interesser og gavne vore konkurrenter. Men hvad der er nok så vigtigt, er, at det reelt vil give Sydafrika en god anledning til at demonstrere, at det internationale samfund ikke er rede til eller i stand til at lægge pres på landet.«

Jeg vil gerne gøre disse ord til mine.

Kelm-Hansen (S):

Det raciste regime i Den Sydafrikanske Republik har vundet nogle bemærkelsesværdige sejre i den allerseneste tid. Gennem en brutal magtanvendelse over for de fattige nabolande, en såkaldt destabiliseringspolitik, hvor redskaberne både har været militære terroraktioner og økonomiske sanktioner, har den sydafrikanske regering tvunget såvel Moçambique som Angola i knæ, så de ikke har haft anden mulighed end at underskrive aftaler med deres forhadte sydlige nabo.

Denne udvikling har vakt dyb bekymring i de mange kredse rundt omkring i verden, som har støttet antiapartheidarbejdet i Sydafrika. Men først og fremmest har udviklingen bekymret den sorte befolkning i Den Sydafrikanske Republik, som er de egentlige ofre for apartheidpolitikken. I pressekommentarer er den sydafrikanske regering blevet udråbt som den store vinder. Taberen er først og fremmest frihedsbevægelsen ANC, African National Congress, der fremfor nogen er den